

bijdragen: een landing op de landengte van Kra of bij Sabang. Mountbatten kon niets toezeggen.

In januari '45 was de Ledo-weg eindelijk open. Toen werden ook de voorbereidingen getroffen voor het offensief dat tot de herovering van Rangoon moest leiden. Maar wat daarna? Churchill stelde dat punt aan de orde toen Roosevelt en hij, alvorens naar Jalta te gaan, eind januari—begin februari '45 op Malta confereerden met de *Combined Chiefs of Staff*. Zijn voorstel was dat, als Rangoon weer in Britse handen was, betrekkelijk kleine detachementen op Sumatra of Java aan land zouden worden gezet. De *Combined Chiefs* namen geen beslissing.

Inmiddels had het *Fourteenth Army*, eerder dan gedacht was, een offensief kunnen inzetten tegen de Japanners in Midden-Birma. Opnieuw bleek de bevoorradings van de Britse troepen het grootste probleem te vormen — men moest er een aanzienlijk aantal transportvliegtuigen voor inzetten die aan de luchtverbinding met Nationalistisch China werden onttrokken. Besloten werd nu ook, de aanval op Rangoon te vervroegen. Het *Fourteenth Army* had succes: van het noorden uit werd vrijwel heel Birma bevrijd en om Rangoon behoefde geen slag geleverd te worden: die grote havenplaats werd begin mei (in de dagen dus waarin de oorlog met Duitsland ten einde liep) door de Japanners ontruimd.

Wat nu?

Het was Mountbattens taak, daar de plannen voor op te stellen. In april legde hij ze voor aan de *Combined Chiefs of Staff*: begin juni wilde hij met twee divisies landen ongeveer halverwege de westkust van Malakka (men had daar, anders dan in Nederlands-Indië, goede verbindingen met guerrilla-strijdkrachten), in oktober met vijf divisies verder zuidelijk op die westkust en tenslotte zouden dan in de periode december '45—maart '46 grootscheepse operaties plaatsvinden om Singapore aan de Japanners te ontrukken. Die voorstellen werden op 11 mei door de *Combined Chiefs of Staff* goedgekeurd — anderhalve week later deed Mountbatten weten dat hij, nu de gehele positie van de Japanners in de *Nanjo* zoveel zwakker was geworden, de eerste landing op de kust van Malakka wilde laten vervallen en de tweede vervroegen tot midden augustus. Ook de poging tot herovering van Singapore zou vroeger kunnen worden ondernomen, nl. eind '45.

Opererend tegen Malakka en Singapore was het uiteraard voor Mountbatten wenselijk, te weten wat op Sumatra geschiedde. Er waren daar in het geheel geen *intelligence*-groepen in actie. Wel bestond er een Nederlandse geheime dienst op Ceylon maar deze had met zijn operaties (wij zullen ze in ons volgende deel beschrijven) geen succes gehad: nergens